

pútnický list

ISSN 2644 - 4526

07-08/2023

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

so sv. Cyrilom a Metodom do Moštencov, mestských častí Považskej Bystrice

Horný Moštenec je mestská časť mesta Považská Bystrica. Kedysi to bola samostatná obec ležiaca na úpätí Manínskych vrchov v doline riečky Mošteník. Písomne sa spomína už v 14. st. V r. 1979 sa stala súčasťou mesta Považská Bystrica, s ktorým je historicky spätá od r. 1546, kedy sa dostala do majetku rodu Podmanických sídliačich na Považskobystrickom hrade. V obci nebola v minulosti ani kaplnka ani kostol, preto veriaci chodievali do farského kostola do Podskalja. Prístupová cesta cez kopec bola však namáhavá a v zimnom období takmer nepriechodná. Keď sa v r. 1945 stal správcom farnosti v Podskalí Jozef Fridrich, inicioval stavbu nového chrámu, o čo veriaci prejavili živý záujem a zamerali sa na sústredenie potrebného materiálu na kostol. Už v minulosti prenikla do farnosti Podskalje, kam obec Horný Moštenec patrila a osobitne v Hornom Moštenci, úcta k sv. Cyrilovi a Metodovi. Bolo bo najmä zásluhou národného buditeľa Štefana Závodníka, ktorý pôsobil v susednej farnosti v Pružine. Na sviatok slovanských apoštolov putovali veriaci z podskalskej farnosti do chrámu v Mojťíne, postaveným v r. 1874 a zasvätenom solúnskym bratom. Aj preto sa Hornomošteni veriaci rozhodli požiadať, aby bol nový kostol, ktorý v obci plánovali postaviť, zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi. Plány chrámu vypracoval architekt - stavitel' Hrabačka z Považskej Bystrice. V r. 1948 začali veriaci Horného Moštencia kopať základy nového kostola. Na začiatku r. 1950 bola dokončená hrubá stavba a začalo sa s úpravami interiéru. Po dokončení nevyhnutných úprav povolil nitriansky biskup dr. Eduard Nécsey slúžiť sv. omše v novom filiálnom kostole v Hornom Moštenci už v októbri 1950. Kostol v tom istom roku posvätil k úcte slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda čestný kanonik, považskobystrický dekan, farár Štefan Bergendy. Úpravy na ňom a najmä na jeho vnútorných priestoroch pokračovali až do r. 1955, kedy kostol definitívne posvätil kanonik Formánek so súhlasom všetkých kompetentných úradov. Jednoloďový kostol v Hornom Moštenci je navrhnutý v tradičnom chápaní vo vzťahu k tvorbe priestoru a k usporiadaniu základných kompozičných prvkov, keďže autor projektu

Horný Moštenec

Na sviatok slovanských apoštolov putovali veriaci z podskalskej farnosti do chrámu v Mojťíne, postaveným v r. 1874 a zasvätenom solúnskym bratom. Aj preto sa Hornomošteni veriaci rozhodli požiadať, aby bol nový kostol, ktorý v obci plánovali postaviť, zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi. Plány chrámu vypracoval architekt - stavitel' Hrabačka z Považskej Bystrice. V r. 1948 začali veriaci Horného Moštencia kopať základy nového kostola. Na začiatku r. 1950 bola dokončená hrubá stavba a začalo sa s úpravami interiéru. Po dokončení nevyhnutných úprav povolil nitriansky biskup dr. Eduard Nécsey slúžiť sv. omše v novom filiálnom kostole v Hornom Moštenci už v októbri 1950. Kostol v tom istom roku posvätil k úcte slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda čestný kanonik, považskobystrický dekan, farár Štefan Bergendy. Úpravy na ňom a najmä na jeho vnútorných priestoroch pokračovali až do r. 1955, kedy kostol definitívne posvätil kanonik Formánek so súhlasom všetkých kompetentných úradov. Jednoloďový kostol v Hornom Moštenci je navrhnutý v tradičnom chápaní vo vzťahu k tvorbe priestoru a k usporiadaniu základných kompozičných prvkov, keďže autor projektu

Mojťín

rešpektoval vôľu veriaceho ľudu. Polkruhové presbytérium je presvetlené piatimi úzkymi vysokými oknami, ukončenými jednoduchým oblúkom. V porovnaní s kostolnou loďou presbytérium je zúžené. Uzáver lode tvorí chór a vstup do kostola, z ktorého je nástup do veže. *Kostolná veža* s obdĺžnikovými zvukovými oknami je nadstavaná nad sedlovú strechu sakrálneho objektu a má jednoduchú ihlanovú striešku. V interiéri hornomoštenského kostola je umiestnený veľký kríž s Ukrižovaním a dve sadrové sochy solúnskych bratov. Sv. Konštantín-Cyril má oblečené mníšske rúcho. V pravej ruke drží zatvorenú knihu, v ľavej ruke drží dvojramenný kríž. Sv. Metod, ako prvý slovanský arcibiskup, má na sebe oblečené slávnostné omšové rúcho. Pravou rukou dáva požehnanie, v ľavej ruke má obraz Posledného súdu. Druhý kostol súvisiaci

s úctou k cyrilometodskej tradícii v tejto časti Slovenska je **kostol sv. Gorazda v neďalekom Dolnom Moštenci**. Aj táto obec je dnes mestskou časťou Považskej Bystrice a rovnako ako Horný Moštenec, bola v minulosti samostatnou obcou. Cirkevne však patrila do farnosti Považská Bystrica. Po začlenení do Považskej Bystrice v r. 1979 síce získala pravidelné spojenie so sídlom farnosti, no dochádzanie na bohoslužby bolo zložité pre komplikovaný dopravný grafikon. Aj preto chodilo mnoho obyvateľov Dolného Moštenca na bohoslužby radšej do neďalekého

Horného Moštenca, kde prišli do styku práve s cyrilo-metodskou tradíciou. Napriek tomu neprestávali dúfať v možnosť vybudovania vlastného kostola v Dolnom Moštenci. Počas trvania komunistického režimu však bola takáto možnosť nereálna. Situácia sa zmenila po r. 1989 a následnom uvoľnení politických, ako aj cirkevných pomerov. Veriaci využili uvoľnenie a okamžite oživilí myšlienku výstavby nového kostola. Podporoval ich v tom najmä považskobystričský farár a dekan, kanonik Ladislav Herman, ktorý výstavbu nového kostola aj inicioval. Základný kameň nového kostola v Dolnom Moštenci posvätil 22. apríla 1990 v Bratislave pápež sv. Ján Pavol II., počas návštevy Slovenska. Stavbu kostola spočiatku brzdili zložité rokovania súvisiace s získaním pozemku na stavbu. Až následne sa mohlo začať s prípravou projektu kostola. Plán kostola podľa návrhu Ing. arch. Babčana schválil biskupský úrad v Nitre na základe posudku diecéznej liturgickej komisie. Autormi projektu kostola boli Ing. arch. Eduard Kolek a Ing. arch. Marta Koleková. Stavebné povolenie získala stavba až v r. 1998. Stavba nového kostola v Dolnom Moštenci trvala necelé tri roky. Zemné práce sa urobili ešte v roku 1998. Hrubá stavba bola dokončená v r. 1999 a strecha, inštalácie a vnútorné omietky boli hotové v r. 2000. Následne sa začalo s úpravami interiéru. Sochu sv. Gorazda spolu s vnútorným liturgickým zariadením vyhotovil Dominik Monček. V kostole sú tri zvony pod menami sv. Gorazd, Panna Mária a sv. Ladislav. Odliel ich Jozef Tkadlec v Halenkove na Morave. Kostol posvätil 29. júla 2001 nitriansky sídelný biskup Ján Chryzostom Korec. Dolnomoštenský kostol fungoval po posvätení spočiatku ako filiálny kostol farnosti Považská Bystrica-mesto. Situácia sa zmenila v r. 2011. Rozširovanie Horného Moštenca, ako aj Dolného Moštenca, ich postupná vzájomná integrácia, ako aj integrácia s mestom Považská Bystrica si vyžiadala aj zmeny v cirkevnej správe a zlúčeniu Horného a Dolného Moštenca do jednej samostatnej farnosti. Rozhodnutie prijal žilinský biskup Tomáš Galis, ktorý zriadil 4. júla 2011 v Dolnom Moštenci samostatnú farnosť. Kostol sv. Gorazda v Dolnom Moštenci sa stal farským kostolom. Slávnostné okamihy vzniku novej farnosti umocnilo i to, že vo farnosti Dolný Moštenec boli 19. augusta 2011 vystavené ostatky sv. Cyrila.

Ak sa rozhodnete putovať v okolí Považskej Bystrice, nezabudnite sa vybrať aj na pútnické miesto „Kaplňka na Vápanici“. Priamo pod skalným masívom Podskalského Roháča, v chotári obce Podskalie je baroková kaplňka Panny Márie Snežnej. Bola postavená v r. 1760 na znak vďaky za odvrátenie moru. V kaplnke sa nachádza kolorovaná plastika Madony z 2. pol. 18. st. Interiér kaplnky je vymalovaný maliarom Viktorom Drevenákom z Považskej Bystrice. Kaplňka prešla úpravami v r. 1870 – 1872. Mariánska púť sa tu koná vždy prvú augustovú nedeľu na sviatok Panny Márie Snežnej (5. augusta).

ideme synodálnou cestou

12. júla Vatikán zverejnil zoznam účastníkov prvého zasadnutia XVI. riadneho generálneho zhromaždenia Biskupskej synody na tému: „Za synodálnu Cirkev: spoločenstvo, spoluúčasť, misia“, ktoré bude od 4. do 29. októbra 2023 v Ríme. Medzi účastníkmi sa nachádzajú aj dvaja slovenskí biskupi Mons. Marek Forgáč, pomocný biskup v Košiciach a katolícke východné cirkvi bude zastupovať Mons. Milan Lach SJ, pomocný biskup Bratislavskej eparchie. Do Synody biskupov menoval pápež aj päť žien, rehoľných sestier s hlasovacím právom. Menoval tiež 70 členov mimo biskupského stavu.

Kto sú títo dvaja mužovia, biskupi, ktorí budú účastní ďalších rozhovorov o smerovaní Katolíckej cirkvi v 21. storočí? Aký je ich pohľad na synodálny proces? Aké životné udalosti ich formovali?

Vladyka SEODr. Mons. Milan Lach SJ sa narodil 18. novembra 1973 v Kežmarku. Je slovenským gréckokatolíckym biskupom a kňazom Spoločnosti Ježišovej. V súčasnosti je pomocným biskupom Bratislavskej eparchie. V minulosti pôsobil ako biskup gréckokatolíckej eparchie Parma v štáte Ohio v USA a ako pomocný biskup Prešovskej eparchie. V rámci KBS pôsobil aj ako predseda Rady pre pastoráciu v zdravotníctve. Pred vymenovaním za biskupa pracoval ako prodekan pre zahraničné vzťahy a pre rozvoj na bratislavskej Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Vysokoškolskej mládeži sa venoval aj prostredníctvom skautingu. Ako biskup sa verejne vyjadril k viacerým spoločenským udalostiam na Slovensku i vo svete (napr. štrajk zdravotných sestier, vražda Jána Kuciaka, Covid, vojna na Ukrajine...) Svoje posledné skúsenosti zhodnocuje takto: „Amerika ma naučila trochu inak pozeráť na cirkev. Na počty, na nejaké štatistiky - to nás nezachráni. To nie je to, čo od nás Ježiš očakával. Ježiš od nás očakával, aby sme boli jeho svedkami v tomto svete. Kvasom. A kvasu nikdy nie je veľa. Ja ako biskup tiež nemám odpovede na všetky otázky. My sa musíme modliť. Musíme sa pýtať Pána, čo máme robiť. Spolu. V modlitbe, v tichu, v trpezlivosti... a on nám ukáže. Aby sme aj teraz na tejto ceste, ktorú nám ukazuje pápež František, spolu kráčali. My sme všetci bratia a sestry. Sme v tom všetci spolu. A spolu máme aj nájsť riešenie. Je potrebné počúvať ľudí, byť k nim blízko a mať pre nich čas. Pretože ak nepočúvame, môžeme sa vyhnúť cieľu. Aj my biskupi. Mať čas pre ľudí v spovednici, v pastoračných centrách, mať čas aj na ľudí mimo cirkvi.“

zdroje: www.sk.wikipedia.org, www.postoj.sk, www.hd.kbs.sk, www.catholicnewslive.com

Prvé zasadnutie XVI. riadneho generálneho zhromaždenia Biskupskej synody na tému: „Za synodálnu Cirkev: spoločenstvo, spoluúčasť, misia“, sa bude konať v dňoch 4.-29. októbra 2023.

Sme tu pred Tebou, Duch Svätý: zišli sme sa v Tvojom mene. Ty si náš pravý radca. Príd' k nám, stoj pri nás, vstúp do našich srdc. Pouč nás, kam máme ísť a ukáž nám cestu, po ktorej treba kráčať. Nedovoľ, aby sme my, slabí a hriešni, spôsobili neporiadok. Nech nás nezvedie nevedomosť. Daj nám dar rozlišovania, nech nie sme zaujatí kvôli predsudkom a falošným ľudským ohľadom. Veď nás k jednote, aby sme nezišli z cesty pravdy a spravodlivosti, ale napredovali na ceste do večného života. O to prosíme Teba, ktorý pôsobíš vo všetkých časoch a na všetkých miestach, v spoločenstve s Otcom i Synom, na veky vekov. Amen.

zdroj: www.synoda.abuba.sk

Cieľom synody nie je produkovať dokumenty, ale „dať vypučať snom, vzbudiť proroctvá a videnia, dať rozkvitnúť nádejiam, podnietiť dôveru, obviazať rany, previazať vzťahy, vzbudiť úsvit nádeje, učiť sa jeden od druhého a vytvoriť pozitívne vnímanie, ktoré osvieti mysle, zahreje srdcia, navráti silu rukám.“

pápež František

Posolstvo modernej architektúry

Architektúra je druh umenia, s ktorým sa človek každodenne dostáva do kontaktu. Obklopuje nás na každom kroku, pohybujeme sa v nej, pôsobí na našu psychiku a môže pozdvihnúť aj ducha. Kráľ Dávid, ako prvý človek v dejinách Cirkvi, sa začal zaoberať myšlienkou postaviť prvý chrám určený jedinému Bohu. Jeho úmysel zrealizoval jeho syn - kráľ Šalamún. Postavil jedinečné dielo, ktoré bolo nositeľom moderny, bohatstva a vyspelosti svojej doby. Dnes, v 21. storočí, obdivujeme krásu, bohatstvo byzantských, románskych, gotických, renesančných a barokových chrámov a um ich stavitel'ov. Avšak tvoriteľský, umelecký a technický potenciál sa rozvíja aj v súčasnej modernej sakrálnej architektúre. Spoznajme teda jej čaro, preniknime jej hĺbku a odkryvajte posolstvo.

"Človek musí byť schopný spojiť zem s nebom.",

odpovedal na otázku: „Čo je cieľom architektúry“, architekt Imre Makovecz.

Originálna maďarská sakrálna architektúra, o tom ako vidieť veci novým spôsobom.

Kostol Ducha Svätého v maďarskom meste **Paks**, pozná väčšina ľudí ako kostol Makovecz. Túto prezývku nesie po svojom stavitel'ovi, - Imre (Imrichovi) Makoveczovi, ktorý bol jedným z veľkých architektov konca 20. st. a najvýznamnejším zástancom organickej architektúry v Maďarsku. Jeho diela sa vyznačujú výstredným štýlom, ktorý spája moderné vplyvy s motívmi inšpirovanými maďarským folklórom. V priebehu svojho života navrhol takmer 500 budov, z ktorých bola postavená asi polovica. V Pakske je už z diaľky vidno jedinečná zvonica kostola znázorňujúca vrchol stromu. Na stredovom vrchole, vo výške 34 m, je klasický symbol kríža, zatiaľ čo zlaté slnko a strieborný mesiac sa nachádzajú v ďalších dvoch vrcholoch. Nevšedný rímskokatolícky kostol s patrocinom Ducha Svätého, stojí na námestí Hősök. Fascinujúca budova je jedným z najvýznamnejších diel organickej architektúry 20. st. Základný kameň stavby bol položený na Turíce v r. 1988 a vybaviť v čase totality všetky povolenia nebolo jednoduché. Slávnostná posviacka chrámu sa konala na Svätodušnú nedeľu - 3. júna 1990. Kompletná dostavba bola ukončená na Vianoce v r. 1991. Kostol pôsobí monumentálne, avšak spolu so záhradou má rozlohu 361 m² a kapacitu 300 osôb.

Evanjelizačný úmysel pápeža Františka:

Modlime sa, aby Svetové dni mládeže v Lisabone pomohli mladým ľuďom vydat' sa na cestu viery a svedčiť vlastným životom o evanjeliu.

Imre Makovecz integroval staroveký symbol, maďarské symboly a formy viery s kresťanskými tradíciami. Okolo lode kostola je breh zo zeme, ktorý vytvára dojem, akoby budova vyrástla zo zeme. Samotný tvar chrámu pripomína loď hore nohami, zatiaľ čo zadná strana budovy vyzerá ako tvár s dvoma obrovskými očami. Zvonica s tromi vrcholmi stojí samostatne pred budovou. Vedľa vchodu sú dvaja anjeli, jeden na každej strane, anjel svetla a anjel tmy. Interiér ponúka špeciálny zážitok vďaka svetlu, ktoré prechádza cez sklenenú strechu v tvare krhu a klenuté

drevené trámy. Pod vyklenutou teplou drevenou konštrukciou, skrytou "jurtami", sa nachádza krstiteľnica. V presbytériu je biely kamenný oltár, za ním anjeli s rozťahnutými krídlami, ktorí sprevádzajú vzkrieseného Ježiša Krista k svetlu. Imre Makovecz o stavbe chrámu povedal: "Budova je priestorovou formou antického symbolu. Tento symbol (S) je hlavným symbolom maďarského ľudového umenia, ale možno ho nájsť aj v mnohých oblastiach Eurázie a na miestach, ktoré kedysi obývali Kelti a Skýti. Pôdorys sa skladá z dvoch symetrických symbolov S. Tieto dva symboly sú zhodné, ale kvôli protichodnej

pozícii odkazujú na kontrast svetla a tmy, muža a ženy, slnka a mesiaca, v skutočnosti opaku jin a jang, ktoré sú navzájom v dynamickej rovnováhe. To je dôvod, prečo sú na vrcholoch veže Slnko a Mesiac, a tiež preto anjel temnoty stojí na jednej strane a anjel svetla stojí na druhej strane kostola. Androgýnia Ježiša Krista sa musí zrodíť z týchto protikladov, jeho socha stojí v strede kostola, nad oltárom." Imre Makovecz, ktorý je prirovnávaný k Antoniovovi Gaudímu a považuje sa za organického architekta, veril, že musí existovať harmonický vzťah medzi ľuďmi a budovami. Jeho budovy sa podobajú ľuďom: majú oči, obočie, nosy a lebky. Staval podľa zásady: **"Na čom skutočne záleží, sú ľudia, ktorí budú budovu využívať, či už sa budú podieľať na výstavbe alebo nie, čo sa deje v čase výstavby, či energia komunity, ich pozornosť, ich myseľ, ich nádej, ich viera prenikne do budovy alebo nie." Budova nezačne fungovať, keď bude hotová a ľudia do nej vstúpia, ale keď sa objaví myšlienka na výstavbu.** Za moderné využitie ľudovej architektúry Imre Makovecz získal aj cenu YBL. Kostol Ducha Svätého bol vybudovaný na základe verejného objednávky; z darov veriacich Paksu a z iných miest. Výstavbu chrámu podporili aj nemecké, švajčiarske a rakúske humanitárne organizácie a diecézy; medzi nimi rímskokatolícka arcidiecéza Mnichov a Freising, rímskokatolícka diecéza Pécs, Štátny úrad pre cirkevné záležitosti, mesto Paks a jadrová elektráreň Paks. Obyvatelia Paksu pracovali takmer 3000 pracovných dní na stavbe kostola Ducha Svätého bez akejkoľvek odmeny. Komponenty kostola prišli z mnohých obcí krajiny. Dalo by sa povedať, že na stavbe sa podieľal celý národ. Dreárske práce zhotovil stolár Sándor Nyíri z Fótu a jeho spoločníci, okná zhotovil budapešťan-sky sklár János Varga, kamenár Sándor Pupp z Paksu vyhladil oltár, stolár István Kern z Paksu zhotovil svätostánok kostola a plány inštalácie kostola vypracoval interiérový dizajnér Gábor Mezei. Lavice, stoličky a spovednicu zo sekvoje zhotovili stolári János Lendvai z Nagydorogu a Gábor Nagy z Cece, organ zhotovil Péter Albert z Miškolca. Za kostolom sa nachádza námestie so sochou Corpus, ktorá je vysoká 5,5 m a široká 2,4 m. Je dielom zámočníkov a klampiarov Ferenca Schmidta a Jánosa Jantnera. Sochu vzkrieseného Krista

Spoločný modlitbový úmysel slovenských biskupov:

Aby svetové stretnutie mládeže v Lisabone bolo pre mladých povzbudením vo viere a posilou k nasledovaniu Krista.

I keď Kostol Ducha Svätého svojou netradičnou lyrickou fasádou vyvoláva medzi ľuďmi kontroverzie, je po 30. rokoch jedným z hlavných symbolov mesta Paks.

a dvoch anjelov vytvoril sochár László Péterffy, zatiaľ čo symboly darov Ducha Svätého vytvorila maliarka Gizella Péterffy. Vďaka vynikajúcej akustike sa v kostole pravidelne konajú koncerty. V r. 2003, v rumunskom meste **Miercurea Ciuc**, postavil Imre Makovecz ďalší ikonický chrám, ktorý sa stal symbolom svojej doby. Volajú ho **Miléniová cirkev**, ale oficiálne je zasvätený *Nanebovzatiu Panny Márie a maďarským svätým*. Stojí v bezprostrednej blízkosti barokového Kostola Povýšenia sv. kríža z 18.st. Ten už koncom 19.st. nepostačoval množstvu veriacich, ktorí si začiatkom 20.st. vypracovali plán stavby nového kostola a do r. 1914 zhromaždili aj potrebné peniaze na výstavbu. Avšak politické, spoločenské udalosti, vojnové roky a iné prekážky oddialili jej začatie. Dlhoročná túžba katolíckej komunity sa naplnila v r. 2001, keď farár József Darvas-Kozma požiadal svetoznámeho maďarského architekta Imre Makovecza o návrh kostola. Architekt sa podujal pripraviť návrh a vypracovanie podrobného plánu zveril svojmu študentovi Ernő Bogosovi, architektovi z Miercurea Ciuc. Cieľom bolo rozšíriť starý, malý kostol, ale to sa dalo dosiahnuť iba vo forme nového kostola postaveného vedľa starého. *"Podstatou plánu je nový chrám, ktorý môže byť neskôr spojený so starým," povedal o stavbe samotný architekt.* Kostol bol dokončený v r. 2003 a 18. októbra ho vysvätil arcibiskup György Jakubiny a biskup József Tamás. Dvojvežový centrálny kostol spája minulosť a budúcnosť Maďarov. Nad bránovými vchodmi pred vežami symbolizuje päť krížov desať storočí kresťanských Maďarov. Brány sú charakteristické pre **Sikulské brány**, dekoratívne vzory brán sú z monumentálneho kostola a sú zvláštnymi, kresťanskými motívami Sikulskej oblasti. Interiér kostola zobrazuje vše objímajúci priestor, tento interiér dáva prítomným pocit nekonečna a bezhraničného pokoja. Kužeľovitý, jurtovitý dizajn interiéru, stanový domček je biblickým aj maďarským dedičstvom, ktoré sa nachádza v celej Eurázii. Stred stanovvej strechy je pokrytý sklenenou kupolou 5x5 metrov. Odtiaľ slnečné svetlo osvetľuje interiér kostola. Oltár v osi kostola symbolizuje Krista, dopadá naň svetlo prichádzajúce zhora cez sklenenú kupolu. Svetlo vyžarujúce zo stredu osvetľuje spoločenstvo veriacich zhromaždených okolo oltára,

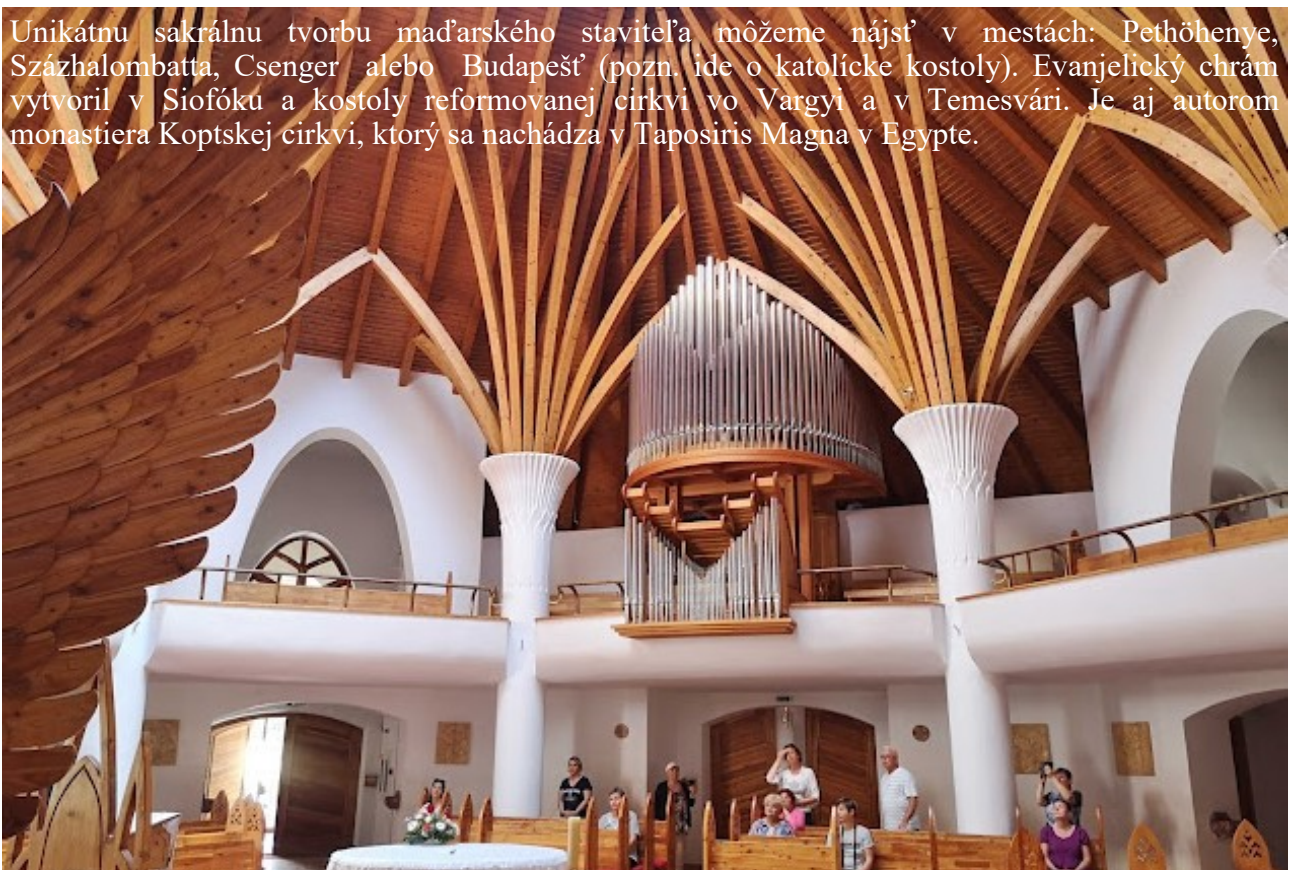
detail brán

Sikulské brány, symbolizujúce desať storočí kresťanstva v Maďarsku.

takže všetko smeruje do stredu, na oltár a okolo neho. Okrídlený oltár tvarom pripomína úľ, zatiaľ čo ranokresťanská forma odkazuje na sviatosť obetnej lásky. Za ním stojí socha Zmŕtvychvstania na pučiacom stĺpe, vyrobená z divého čerešňového dreva privezeného z Csángó-maďarskej dediny Moldavsko, ktorú vytvoril sochár Ödön Nagy z Miercurea Ciuc. Na štyroch rohoch priehľadnej kupoly sa štyria strážcovia pozerajú na oltár. Anjelské sochy vysoké 2,40m sú vyrobené z medi a zobrazujú archanjelov: sv. Michala, Gabriela, Rafaela a Uriela, symbolizujúcich štyri kardinálne cnosti. Ruky anjelov sú ochranné natiahnuté nad chrámom, čo naznačuje, že Boh nám všetkým dal milosť. Sochy anjelov vytvoril aj miestny sochár Ödön Nagy. Dôležitou súčasťou kostola je galéria a suterén. Uprostred suterénu stojí socha Panny Márie Uhorskej vyrobená vo Fatime. V suteréne sa nachádza kaplnka bl. P. Ruperta Mayera. Jeho svätyňu zdobia tri fresky miestneho maliara Arpáda Mártona. Freska vľavo zobrazuje sv. Štefana a Gizelu a ich sobášom v r. 996 bol osud maďarského ľudu už spojený so západným kresťanstvom. Freska, na ktorej je znázornený bl. Rupert Mayer (1876 – 1945) odkazuje na toto spojenie so Západom. Tretí obraz zobrazuje biskupa Arona Martona, vynikajúcu osobnosť Maďarov v Sedmohradsku. Na stenu lode boli umiestnené dve torzá sôch z 18. st. Obe boli poškodené v septembri 1944. Vľavo je napoly spálený Kristus z Ajnadu a vpravo socha sv. Jána Nepomuckého, ktorá bola v Kostole Povýšenia sv. kríža.

Unikátnu sakrálnu tvorbu maďarského staviteľa môžeme nájsť v mestách: Pethöhenye, Százhalombatta, Csenger alebo Budapešť (pozn. ide o katolícke kostoly). Evanjelický chrám vytvoril v Siofóku a kostoly reformovanej cirkvi vo Vargyi a v Temesvári. Je aj autorom monastiera Koptskej cirkvi, ktorý sa nachádza v Taposiris Magna v Egypte.

Dvojmanuálny, pedálny, mechanický, posuvný organ v Miléniovej cirkvi. Je vybavený 1 292 sólovými píšťalami.

ŠPECIÁL: Svätá hora pri Příbrame, duchovné srdce Čiech

Svätá Hora pri meste Příbram – asi 60 km od Prahy smerom na Písek - je jedným z najvýznamnejších a najstarších pútnických miest nielen v Čechách, ale i v strednej Európe a zároveň jednou z najcennejších stavieb českého raného baroka. Barokový architektonický skvost, sa týči nad mestom Příbram už viac ako 300 rokov. Pre svoju polohu býva označovaný za duchovné srdce Čiech. Rozsiahly svätohorský komplex budov s mnohými vežami vznikol na mieste, ktoré bolo opradené zázrakmi pripisovanými Panne Márii. **Prameň** v blízkosti

pútnického kostola naznačuje, že miesto bolo cieľom púťí veľmi dávno. **Kaplnka** tu údajne stála už v 13. st. a podľa povesti ju dal postaviť rytier z rodu Malovcov ako poďakovanie Panne Márii, keď ho ochránila pred lúpežníkmi. Na začiatku 17. st. bola do kaplnky prenesená drevená soška Panny Márie s Jezuliatkom. Podľa tradície **sošku Panny Márie Svätohorskej** v r. 1348 vytvoril prvý pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic a umiestnil ju do súkromnej kaplnky v příbramskej pevnosti. V čase husitských nepokojov bola najskôr schovaná v příbramských baniach, a potom presunutá do kostola sv. Jakuba. Neskôr ju preniesli do kostola sv. Jána Evanjelistu až napokon sa vzácna soška dostala do kaplnky na Svätej Hore. Stala sa cieľom púťí zbožných pútnikov, ktorí tu prichádzali uctiť si Pannu Máriu i poprosiť o rôzne milosti. Vzácna gotická soška z hruškového dreva býva obyčajne odetá do pláštika, ktorého farba sa mení podľa liturgických farieb omšových rúch. Liturgicky najvznešenejší je plášťik bielej farby, na všedné dni je zelený. Najvzácnejším rúchom je zlatý pancier (s drahokamami a perlami) vyrobený r. 1724 aj zlatníkom F. Schachtlom.

Prvá doložená historická zmienka o soške pochádza z r. 1611, kedy vyhorel kostol sv. Jána Evanjelistu, kde bola pôvodne umiestnená. V priebehu histórie bola soška niekoľkokrát ukrývaná, hlavne vo vojnových obdobiach, ale vždy sa bezpečne vrátila späť na Svätú Horu. Jeden z prvých zázrakov pripisovaných Panne Márii sa tu stal v júni 1632, kedy sa istému Jánovi Procházkovi vrátil zrak. O Svätej Hore sa dozvedel zo svojich snov, ktoré ho pár nocí za sebou práve na toto miesto pozývali. Na Svätej Hore potom strávil niekoľko dní modlitbami. Keď sa mu po 19 rokoch slepoty zázračne vrátil zrak, zostal na mieste bývalej kaplnky ako pustovník. Po celé stáročia sú so Svätou Horou a s milostivou soškou spájané zázraky, pri ktorých sa ctitelia Panny Márie ocitli v nebezpečenstve, ale boli na jej príhovor zachránení. Týchto „milostí“ je v kronikách zapísaných vyše štyri tisíc. Vďaka zázračným uzdraveniam navštívil Svätú Horu v r. 1634 aj cisár Ferdinand I. so svojím synom a jeho nasledovník cisár Ferdinand II. sem v r. 1646 zavítal dokonca dvakrát. O rok neskôr sa rozhodol duchovnou správou pôvodnej svätohorskej kaplnky poveriť jezuitov z neďalekej Březnice, ktorí potom na Svätej Hore vybudovali rozsiahly pútnický areál. Veľkolepý **chrámový komplex**, ktorého ústredným objektom je **bazilika Nanebovzatia Panny Márie Svätohorskej** bol postavený podľa projektu talianskych architektov Carla Luraga a Giovanni Domenica Orsiho. Na výzdobe sa podieľal celý rad slávnych barokových umelcov vrátane sochára Jána Brokoffa a maliara Petera Johanna Brandla. Keď bol v r. 1773 jezuitský rád dočasne zrušený, správu prevzali svetskí administrátori (od r. 1776 s titulom prepošta, pretože v tomto roku bola rezidencia povýšená na stále prepoštstvo), ktorí spravovali Svätú Horu 86 rokov. Najvýraznejšia stavebná úprava z tohto obdobia sa týkala najstarších častí mariánskeho kostola, ktorého plochý strop z r. 1670 bol nahradený klenbou. V r. 1861 dostali Svätú Horu do správy redemptoristi (Kongregácia Najsvätejšieho Vykupiteľa), ktorí tu pôsobili do r. 1950. V r. 1903 dali kostol opraviť a jeho najstaršiu časť, dovtedy bez výzdob, pokryť novu figurálnou aj ornamentálnou štukovou dekoráciou. V r. 1905, po rozsiahlej rekonštrukcii povýšil pápež sv. Pius X. Svätú Horu na baziliku minor. V r. 1950 boli redemptoristi zo Svätej Hory vyhnaní a internovaní v centralizačnom kláštore. V správe pútnického miesta sa až do r. 1990 striedali diecézni kňazi a aj púte boli obmedzované. V r. 1978 časť areálu bola pri veľkom požiari značne poškodená. Redemptoristi sa na Svätú Horu vrátili v marci 1990. V r. 2015 – 2016 prešlo celé

pútnické miesto veľkou rekonštrukciou a slávne púte sa opäť obnovili. Samotné pútnické miesto tvorí rozsiahly komplex, ktorý pripomína mariánsky hrad: námestie, vstupná brána, ambity so štyrmi hlavnými kaplnkami a ďalšími deviatimi oltármi, malé nádvorie a uprostred vyvýšená svätyňa Panny Márie Nanebovzatej. V nej je strieborný oltár, bohato zdobený svätostánok a nad ním stánok pre milostivú sošku Panny Márie. Z mesta Příbram vedú na Svätú Horu 460 m dlhé **kryté schody**, postavené v r. 1730. Centrálnou stavbou je **bazilika Nanebovzatia Panny Márie**. Jej jadrom je stredoveký kostolík v 17. st. zvýšený a obklopený zo všetkých strán kaplnkami Svätej hore. Pri výstavbe areálu boli najskôr postavené bočné kaplnky sv. Ignáca a sv. Františka Xaverského, nad nimi oratória s pavilónmi a medzi nimi, nad vlastnou svätyňou, veľká Mariánska veža. Na strane východnej aj západnej vznikla trojica otvorených kaplniek. Uprostred je **kaplnka Navštívenia Panny Máriem** z r. 1661. Pôvodné fresky v kaplnke aj iluzívny oltár namaľoval Ján Krištof Christl v r. 1667–1672, autorom oltára z r. 1928 je Richard Klenka.

Kaplnka býva označovaná aj ako Korunovačná, lebo v r. 1732 tu bola prvýkrát korunovaná soška Panny Márie Svätohorskej. Korunky pre Korunováciu milostivej sošky vytvoril pražský zlatník Ján Ferdinand Schachtel. Ústredná svätyňa – bazilika – stojí na kamennej terase s balustrádou, ktorá je zdobená sochami. Vnútri chrámu je **strieborný tepaný hlavný oltár** postupne budovaný v r. 1684 - 1775. Bazilika je obklopená ambitmi, dovnútra otvorenými chodbami. **Svätohorské ambity** tvoria obdĺžnik a boli postavené v r. 1659–1670 podľa návrhu staviteľa Carla Luraga a jezuitu P. Benjamina Schleyera, deviatich, na východnej a západnej po siedmich klenbových poliach. Náročia ambitov vyplňajú uzavreté, v pôdoryse osemboké kaplnky,

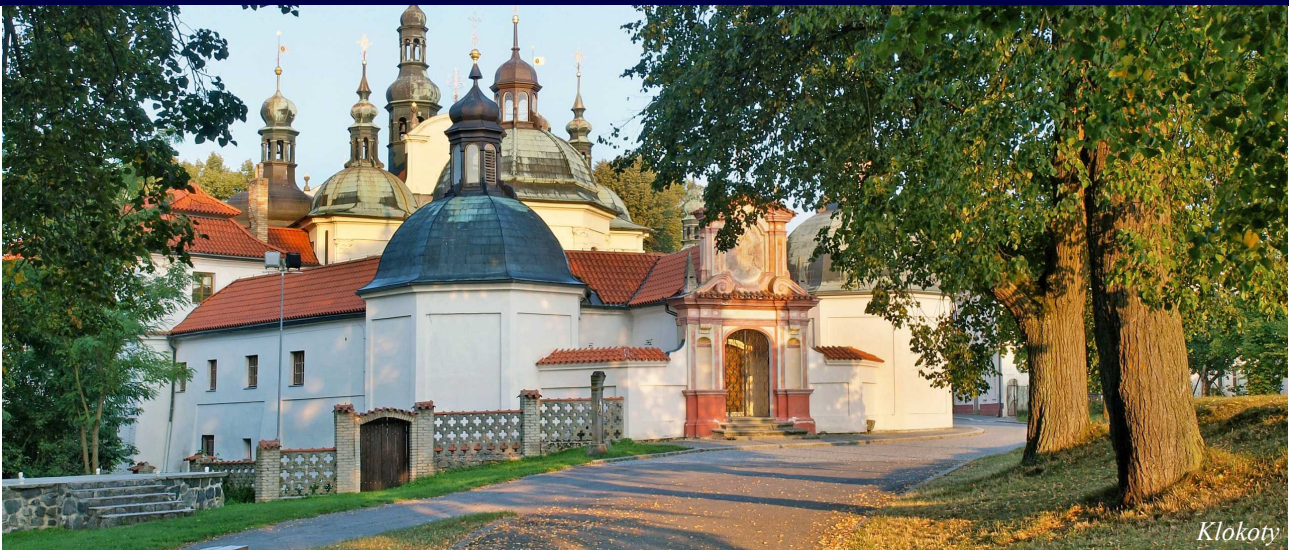
ambity

oltár

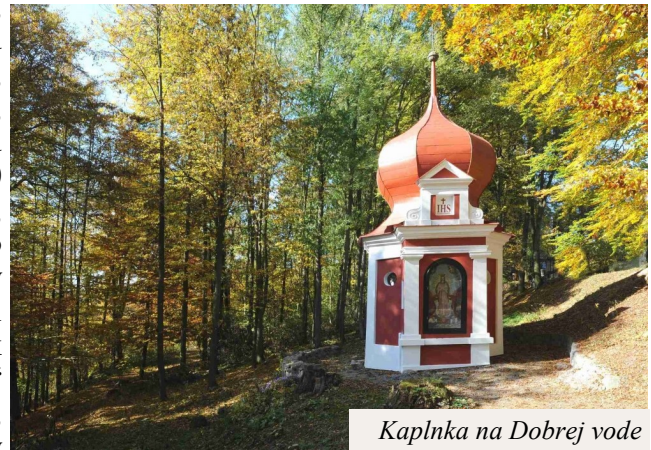
zastrešené zvonovitou strechou. V 18. st. boli stropy ambitov vyzdobené malbami zobrazujúcimi motívy stých milostí. Spoločnými znakmi všetkých obrazov je zmenšený obraz Panny Márie Svätohorskej, letopočet, kedy sa daná udalosť stala, a číslo, pod ktorým možno v Knihe milostí Panny Márie Svätohorskej nájsť popísaný príbeh, ktorý obraz reprezentuje. Príbehy spolu nijako nesúvisia, ale v každej časti ambitov prevažujú zázraky späté s určitou tematikou. Súčasťou pútnického komplexu je budova kláštora, nadväzujúca na pôvodne postavenú časť rezidencie jezuitov. Dnes tu pôsobí komunita Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa (redemptoristi), ktorí sa starajú o duchovnú správu pútnického miesta a niekoľkých farností v okolí. Na severovýchodnej strane je vchod na svätohorské schody vedúce z mesta Příbram do pútnického areálu. Pôvodné schody z r. 1658 boli drevené a otvorené. Stavba prvých krytých schodov sa začala v r. 1670, súčasnú podobu získali v r. 1727–1728. Uvádza sa, že schodov je celkom 365, vrátane schodiska ku Korunovačnému oltáru. Medzi unikáty Svätej Hory patrí aj **svätohorská zvonica**. Do areálu kláštora bola zakomponovaná v r. 1667 a je umiestnená priamo oproti zadnému vchodu do baziliky. Pôvodné zvony sa nezachovali. Matice Svätohorská preto v r. 1934 nechala v Českých Budějoviciach vyrobiť zvony nové u vyhlásenej firmy Rudolf Perner. Na Svätú Horu tak z Českých Budějovic putovalo celkom osem zvonov. Päť veľkých výkyvných a tri menšie nevýkyvné, ktoré nemajú srdce, ale elektromagnetické bicie kladivo. Vďaka jedinečnému zvuku unikli svätohorské zvony rekvírovania počas druhej svetovej vojny. Na Svätú horu vedie aj veľmi známa a **stará pútnická cesta**. Dĺžka celej cesty je cca 16 km. Spája bývalú jezuitskú rezidenciu v Březnici s pútnickým miestom na Svätej Hore. Púte organizovali jezuiti, ktorí v r. 1649 nechali pozdĺž cesty do Příbrami vystavať 16 krížov, ktoré boli od seba vzdialené „na 15 minút chôdze“, t.j. 700 až 1100 metrov. Po 100 rokoch boli kríže nahradené obojstrannými výklenkovými murovanými kaplnkami, z ktorých sa do dnešných dní zachovalo osem. Zastavenia pútnickej cesty majú jednotnú úpravu. Sú to murované omietané výklenkové kaplnky na pretiahnutom obdĺžnom pôdoryse, s plytkými nikami na dvoch protiahlych stranách, pomerne monumentálne poňaté, upútavajúce svojou nadpriemernou veľkosťou. Sú koncipované výrazne plošne, kolmo k trase pútnickej cesty. Základy sú z lomového kameňa, spodnú časť tvorí sokel oddelený oblou profilovanou rímsou, nárožia sú zvýraznené pilastrami. Plytké výklenky sú polkruhovo zaklenuté. Na vrchole býval podľa písomných prameňov a fotografií dvojité kríž, ten teraz väčšinou chýba. Výzdoba zastavení pri chôdzi smerom od Březnice predstavovala tajomstvá sv. ruženca. Opačná strana zastavení pri ceste smerom od Svätej Hory bola venovaná českým svätcom. Všetky zostávajúce kaplnky boli do r. 2014 postupne opravené obcami, ku ktorým patria. **Pravidelné slávnostné púte** na Svätej Hore sa konajú každoročne v tretiu nedeľu po slávnosti Zoslania Ducha svätého – Slávnosť Korunovácie (slávi sa od r. 1732) a na Sviatok Nanebovzatia Panny Márie okolo 15. augusta.

Klokoty

Pútnické miesto Klokoty sa nachádza na okraji mesta Tábor. Rozprestiera sa na skale nad riekou Lužnica ako malebný architektonický celok. Svoje meno dostali Klokoty buď podľa zvukomalebného staroslovanského výrazu pre prúdiacu vodu v rieke alebo podľa klokočových kríkov, ktoré sa tu v minulosti veľmi hojne vyskytovali. Už v 13. st. stál na návrší hrádok pána Vítka z Klokot. V 14. st. tu postavili malý pútnický kostolík. Prvá zmienka o ňom pochádza z r. 1361 a jeho patroníciu (Nanebovzatie Panny Márie) je známe od r. 1389. Podľa legendy sa neďaleko prameňa (nazvanom Dobrá voda) pastierikom a neskôr aj ostatným miestnym ľuďom zjavila Panna Mária v podobe krásnej dievčiny. Rozprávala im o Bohu, a potom bola pred ich očami anjelmi vynesená do neba. Tento výjav znázornil neznámy maliar zo Sezimovho Ústí a miestni obyvatelia postavili preň *nad studničkou pri Dobrej Vode kaplnku*. Na miesto začali prúdiť pútnici. Preto neďaleko kaplnky, tak by nepoškodili prameň, ktorému sa už pred zjaveniami pripisovali zázračné liečivé účinky, postavili malý kostolík. Ústna legenda hovorí, že kostol vysvätil rok pred svojou mučeníckou smrťou Ján z Pomuku/Nepomucký, (medzi 1340 a 1350-1393) generálny vikár pražskej diecézy, ktorej boli Klokoty súčasťou. Rozvoj pútnického miesta prerušili husitské vojny. Klokotský kostolík, fara i klokotská pevnosť boli poškodené a rozvoj pútnického miesta sa tak na dlhé roky zastavil. Na protiaheľ „hore“ založil Ján Žižka z Trocnova nové sídlisko, ktorému dal názov Tábor podľa biblickej hory v Palestíne. Na mieste husitského sídliska čoskoro vyrástlo opevnené mesto, ktoré sa stalo centrom husitstva. Poškodený klokotský kostol bol r. 1447 čiastočne opravený. Klokoty neskôr prešli do majetku mesta Tábor. V r. 1520 sa začala jeho prestavba, pretože svojou kapacitou už nepostačoval. Pri tejto obnove sa podľa legendy našiel na mieste zbúraného chrámu starý zvon a údajne nepoškodený obraz Panny Márie. Správa o obnovenom chráme, do ktorého bol nájdený obraz Panny Márie zavesený, sa rozniesla po okolí a ľudia opäť začali v stále hojnejšom počte putovať na Klokoty. V r. 1622 objednal Ondřej Kokr pre klokotský kostol nový **obraz Panny Márie** od maliara Johanna Andreasa Burgera z Prahy. Obraz bol pri veľkej slávnosti 15. augusta 1636 prenesený za účasti mnoho tisíc pútnikov z Tábora do klokotského kostola. V r. 1679 predalo mesto Tábor Klokoty rádu benediktínov z Montserratu a ich predstavený Didaco di Convero začal v r. 1701 so stavbou kláštora i s veľkolepou prestavbou pútnického miesta do podoby, v akej ho poznáme dnes. Práce boli dokončené v r. 1743. Vznikol neobyčajne pôsobivý súbor stavieb, ktorý možno právom zaradiť medzi *skvosty európskeho baroka*. V tom istom roku bol obraz Panny Márie Klokotskej umiestnený na nový **hlavný oltár**, ktorý pochádza z dielne

Kaplnka na Dobrej vode

Kostol Nanebovzatia Panny Márie, interiér

významného pražského zlatníka Františka Seitza. Ten je o. i. aj autorom náhrobku sv. Jána Nepomuckého v pražskej katedrále sv. Víta, Vojtecha a Václava i monštrancie v Týnskom chráme. Obraz na oltári typovo patrí k tzv. „klasovým Madonám“, nazvaným tak podľa klasov obilia. Tu však klasy nahrádzajú ratolestí, rozosiate po Máriinom rúchu. S takýmto typom zobrazení podľa vzoru striebornej sochy milánskej Madony z prelomu 13. a 14. st. sa môžeme stretnúť na viacerých miestach strednej Európy. Krátko po prestavbe a rozšírení pútnického areálu sem v r. 1744 vtrhli pruské vojská, celý areál bol poškodený a kostol znesvätený. Táboorskí obyvatelia sa vpádu Prusov bránili a nakoniec nad nimi zvíťazili v bitke pri Klokotoch. Víťazstvo bolo pripísané pomoci **Panny Márie Klokotskej**. V pol. 18. st. boli Klokoty odovzdané mestu Tábor a až do r. 1937 sa jeho administrátormi stali táboorskí dekáni. Začiatkom 18. st., kedy Klokoty spadali pod kláštor Melk, sem mierili aj pútnici z Rakúska. *Najvýznamnejšie púte* sa konali v r. 1836 a 1936 pri výročí prenesenia obrazu Panny Márie z táboorského dekanstva do kostola. Po skončení 2. svet. vojny prišlo v auguste 1945 do Klokot vyše 20 000 pútnikov. V r. 1934 sa duchovnej správy nad pútnickým areálom ujala kongregácia bratov Tešiteľov z Getseman. Jej kňazi boli po r. 1950 násilne internovaní a v kláštore bol zriadený domov dôchodcov. Púte, na ktoré v minulosti prichádzali tisíce pútnikov, boli v tom čase prerušené a pútnický areál pomaly chátral. Od 1. augusta 1969 sa kňazi kongregácie Tešiteľov opäť do Klokot vrátili a púte sa opäť čiastočne obnovili. Za pôsobenia bratov Tešiteľov posvätil v r. 1980 českobudějovický kapitulný vikár P. Jozef Kavale zvonkohru a osem nových zvonov s názvami českých patrónov. Pôsobenie bratov Tešiteľov v Klokotoch skončilo v r. 1993. V r. 1994 prichádzajú do Klokot členovia kongregácie *Misionárov oblátov Nepoškvrnenej Panny Márie* a v r.1995 bola vytvorená samostatná klokotská farnosť pod ich správou. Hlavným poslaním kongregácie je podľa prania zakladateľa sv. *Eugena de Mazenod* (1782-1861)

Sv. Eugen de Mazenod

„byť medzi najopustenejšími ľuďmi a svojou prítomnosťou ukazovať ľuďom na Krista“. Ich špecifikom je služba na pútnických miestach. Toto poslanie pripomína od r. 1996 aj socha sv. Eugena de Mazenod na fasáde klokotského kostola. Stred celého komplexu tvorí **kostol Nanebovzatia Panny Márie** z r. 1708. Jeho pôdorys pripomína tvar dvojramenného kríža. Ku kruhovému základu pôvodného kostola bola pristavená chrámová loď, nad pôvodnými kaplnkami vedľa presbytéria vznikli oratória a po stranách lode dve veľké bočné kaplnky. Archívne doklady uvádzajú, že stavbu viedol staviteľ z neďalekých Ratiborských Hôr. Architektúra bola inšpirovaná dielami architekta Jána Blažeja Santiniho. Strop presbytéria nad hlavným oltárom je zaklenutý valenou klenbou s výsečami a vysokou kupolou v závere, ktorá je bohato zdobená štukatúrou s obrazmi znázorňujúcimi Narodenie Pána, Útek do Egypta, Svadbu v Káne a ďalšie výjavy z biblie.

Hlavná chrámová loď je oddelená od presbytéria oblúkom zdobeným sochou piety, nad ktorou je erb patróna chrámu – mesta Tábora. Bočné oltáre sv. Barbory a sv. Doroty ako aj bočné kaplnky sv. Jozefa a sv. Václava vznikli z milodarov významných českých rodov Deymovcov zo Stráže, Lobkowiczovcov a Schwarzenbergovcov. Oltár v kaplnke sv. Václava bol na začiatku 20. st. doplnený sochami sv. Cyrila a Metoda, sv. Anežky Českej a sv. Ľudmily. Strop v chrámovej lodi je vyzdobený obrazmi z r. 1892, znázorňujúcimi Zvestovanie, Nanebovzatie a Navštívenie Panny Márie. Chór, kazateľnica aj chrámové lavice pochádzajú z r. 1720. V prednej časti hlavnej lode kostola zaujme veľký náhrobný kameň, ktorý uzatvára kryptu vybudovanú r. 1746 pre ostatky miestnych kňazov. Kostol obklopujú ambity, zastrešené, dovnútra otvorené chodby, s piatimi kaplnkami, zasvätenými sv. Anne, sv. Vavřincovi, sv. Vojtechovi, sv. Jánovi Nepomuckému a Panně Márii Ružencovej. Zdobia ich výjavy zo života svätcov na oltárnych obrazoch aj v bohatej štukovej výzdobe stropu. Už z doby budovania pútnického miesta pochádzajú rozmerné lunetové obrazy v západnom ambite. V ich strednej časti sa nachádzajú výjavy z Kristovho života, ľavá časť zachytáva výjavy zo Starého Zákona a na pravej strane sú zobrazené udalosti zo života Jána

Nepomuckého, ktorému je na tejto strane venovaná jedna kaplnka. Na tej istej strane kláštora je tiež vstup na miestny cintorín. Panorámu klokotského pútnického areálu tvorí desať veží na kostole a kaplnkách v ambitoch. Počet veží má znázorňovať desať prstov zopätých na rukách modliacej sa Panny Márie. Zvukovú kulisu Klokot tvorí chorál zvonov a zvončekov, ktorých tu môžeme počuť celkom desať. Najstarší bol odliaty v r. 1508, druhý o storočie neskôr, ďalšie pribudli v r. 1980. Jeden zo starších zvonov bol v 90. rokoch zasvätený sv. Eugenovi de Mazenod. Kaplnka aj ambity, vybudované na náklady táborských mešťanov v 20.-30. rokoch 18. st., ponúkajú pútnikom odpočinok a výhľad na ružovú záhradu. Južná časť ambitov bola doplnená v r. 1743 výstavbou rezidencie, ktorá je odvtedy sídlom duchovných správcov. Pútnický areál je spojený s neďalekým historickým mestom lipovou alejou s krížovou cestou. Terajšia podoba **Klokotskej krížovej cesty** pochádza z r. 1866. Tvorí ju 14 zastavení s dodnes zachovanými polychrómovanými obrázkami od táborského maliara Antonína Hálu. Krížová cesta začína pri východnom vchode do pútnického areálu, ďalej prechádza lipovou alejou smerom dolu až ku kaplnke sv. Jána Nepomuckého a neobvykle sa stáča späť ku kostolu. Odtiaľ sleduje cestu okolo cintorína smerom ku kraju lesa a cez skalku s krížom znázorňujúcim Kalváriu (asi z konca 17. st.) dovedie pútnika mladou lipovou alejou ku kaplnke Dobrá Voda, k miestu pôvodného zjavenia Panny Márie. Pútnické miesto disponuje aj *jednoduchým pútnickým domom*, v ktorom ponúka ubytovanie počas celého roka.

Terajšia podoba **Klokotskej krížovej cesty** pochádza z r. 1866. Tvorí ju 14 zastavení s dodnes zachovanými polychrómovanými obrázkami od táborského maliara Antonína Hálu. Krížová cesta začína pri východnom vchode do pútnického areálu, ďalej prechádza lipovou alejou smerom dolu až ku kaplnke sv. Jána Nepomuckého a neobvykle sa stáča späť ku kostolu. Odtiaľ sleduje cestu okolo cintorína smerom ku kraju lesa a cez skalku s krížom znázorňujúcim Kalváriu (asi z konca 17. st.) dovedie pútnika mladou lipovou alejou ku kaplnke Dobrá Voda, k miestu pôvodného zjavenia Panny Márie. Pútnické miesto disponuje aj *jednoduchým pútnickým domom*, v ktorom ponúka ubytovanie počas celého roka.

zdroje: www.klokoty.cz, www.turistika.cz, www.cs.wikipedia.org, www.dspace.cuni.cz, www.jiznicechy.cz, www.visittabor.eu, www.cirkevnuturistika.cz, www.klokoty.cz, www.fabiociardi.blogspot.com

STAŇTE SA PRAVIDELNÝMI ODBERATEĽMI PÚTNICKÉHO LISTU

Ak máte záujem dostávať Pútnický list do Vašej e-mailovej pošty, prosíme Vás, napíšte nám na adresu: prekopova@gmail.com. Zaradíme Vás **do adresára čitateľov Pútnického listu**.

Vydávanie Pútnického listu môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na č.ú:

SK18 7500 0000 0040 1664 7114, do správy pre prijímateľa uveďte: **PÚTNICKÝ LIST**

Ď A K U J E M E !

Skoky

„Panenko skákavá!“, vieme zvolať v rozčúlení alebo v prekvapení. Avšak nejde len o slovné spojenie. V Západných Čechách, šesť kilometrov na severozápad od mesta Žlutice v okrese Karlovy Vary sa pod Vraním vrchom vysoko nad údolím rieky Strela, vypína mohutný barokový **pútnický kostol Navštívenia Panny Márie**. V minulosti to bolo jedno z najslávnejších mariánskych pútnických miest v Čechách, preslávené tak ako Lurdy zázračnými uzdraveniami, a tunajšou "Panenkou Skákavou" - **Pannou Máriou Skokovskou**. Okolo neho sa v donedávna rozprestierala obec Skoky, predtým tiež Mariánske Skoky, nemecky nazývaná Stock alebo Maria Stock. Úpadok obce i pútnického miesta nastal po r. 1945, kedy boli Skoky prvýkrát vysídlené, pretože tunajší obyvatelia boli Nemci. Následne v 50. rokoch 20. st., keď noví obyvatelia nechceli podľahnúť tlaku komunistickej kolektivizácie, tí najodbojnejší odišli a ich majetky prevzal štát. A napokon tretie a posledné vysídlenie prišlo koncom 60. rokov 20.st., keď starú a jedinou cestu od Žlutíc zaplavila údolná priehrada na rieke Strela. Do Žlutíc sa tak dalo dostať iba po prašnej ceste z náhornej plošiny od osady Polom. Slávne pútnické miesto vzniklo v r. 1717, kedy tunajší sedliak Adam Lienert postavil malú kaplnku a do nej umiestnil **obraz**

Panny Márie Pomocnej od maliara Johanna Wolfganga Richtra z Tužimi, kópiu zázračného obrazu Panny Márie Pomocnej z nemeckého Pasova. Množstvo zázrakov a vyliečených chorôb preslávilo toto miesto natoľko, že sem prichádzalo vyše 40 000 pútnikov ročne a miesto sa stalo známym po celých Čechách. Tradícia púťi bola prerušená za vlády cisára Jozefa II., oživenie nastalo až v 20. st. K druhému obdobiu útlmu púťi potom došlo v čase oboch svetových vojen a neskôr po r. 1950. Dedina bola koncom 60. rokov 20. st. vysídlená a takmer celá zbúraná. V Skociach sa konajú dve hlavné púte: 1. mája a prvý nedeľu v júli. Od r. 2013 potom ďalšie pútnické bohoslužby aj počas roka. V r. 2010 bola otvorená 58 km dlhá *sezónna mariánska pútnická cesta* nazvaná **Skokovský chodník**, ktorá vedie z kláštora v Teplej do Skokov. V priebehu roka je kostol nepravidelne sprístupňovaný, počas pútnickej sezóny v júli a auguste spravidla denne. Počas leta sa tu organizujú aj rôzne cirkevné a kultúrne podujatia.

zdroje: www.cs.wikipedia.org, www.kudyznudy.cz, www.novinky.cz, www.stoplusjednicka.cz

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií
Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41
ISSN 2644-4526

www.putnickemiesta.sk/asociacia-putnickych-organizacii/archiv-putnickych-listov
Autori textu: Mária Hatalová, Mária Prekopová

NEPREDAJNÉ, VOLNE ŠÍRITELNÉ